

**Očitovanje na primjedbe i prijedloge dostavljene u
sklopu javne rasprave o
Nacrtu odluke o naknadi za superviziju
kreditnih institucija**

23. listopada 2023.

UVOD

Hrvatska narodna banka na svojim je mrežnim stranicama 1. rujna 2023. objavila Nacrt odluke o naknadi za superviziju kreditnih institucija.

Prijedlozi i primjedbe na predloženi tekst mogli su se dostaviti do 1. listopada 2023. elektroničkom poštom na adresu zoki@hnb.hr. Tijekom te javne rasprave Hrvatskoj narodnoj banci primjedbe i prijedloge dostavila je Hrvatska udruga banaka.

Zaprimaljeno je šest prijedloga, od čega je jedan prihvaćen, jedan je djelomično prihvaćen, a četiri nisu prihvaćena.

Zaprimaljeni komentari te očitovanja na njih nalaze se u nastavku dokumenta.

I. TRANSPARENTNOST

1. Detaljnija objava strukture troškova

1.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Izračun osnovice Članak 3.

(1) Osnovica za izračun naknade izračunava se na način da se od zbroja iznosa u točkama od 1. do 4. ovog stavka oduzima zbroj iznosa u točkama od 5. do 7. ovog stavka:

- 1) izravni troškovi u referentnoj godini
- 2) neizravni troškovi u referentnoj godini
- 3) manjak obračunate naknade za godinu koja je prethodila referentnoj godini (pozitivna razlika između obračunatog i naplaćenog iznosa pripadajuće naknade)
- 4) naknadno utvrđeni izravni ili neizravni troškovi u referentnoj godini koji se odnose na razdoblja koja prethode referentnoj godini, a nisu dosad obuhvaćeni u osnovicu za izračun naknade u skladu s ovom Odlukom
- 5) prihodi u referentnoj godini s osnove bilo kakvog refundiranja troškova opisanih u točkama 1. i 2. ovog stavka
- 6) prihodi u referentnoj godini s osnove usklađenja troškova na ime sufinanciranja rada EBA-e
- 7) drugi prihodi u referentnoj godini s osnove usklađenja izravnih ili neizravnih troškova u godinama koje prethode referentnoj godini, a prethodno su obuhvaćeni u osnovicu za izračun naknade u skladu s ovom Odlukom.

1.b. Komentari u javnoj raspravi

Traži se detaljnije definiranje elemenata osnovice za obračun naknade. Pritom je zatraženo da se za izravne i neizravne troškove u referentnoj godini detaljnije definiraju:

- organizacijski dijelovi Hrvatske narodne banke (u nastavku teksta: HNB) čiji se troškovi uključuju u troškovnu osnovicu
- vrsta/priroda troškova koji se uključuju u troškovnu osnovicu
- metodologija izračuna ključa za alokaciju neizravnih troškova u troškovnu osnovicu.

S ciljem veće transparentnosti traži se uključivanje odredbe koja će definirati da će kreditnim institucijama biti dostavljena detaljnija kvantifikacija izravnih i neizravnih troškova, s razradom po organizacijskim dijelovima HNB-a, po vrsti/prirodi troškova te s ključem za alokaciju neizravnih troškova.

1.c. Očitovanje

Prijedlog se djelomično prihvaca.

Prijedlog detaljnijeg objavljivanja troškova po organizacijskim dijelovima HNB-a ne prihvaca se. Takvo objavljivanje bilo bi neproporcionalno s obzirom na svrhu. Riječ je o podacima koji, na tako detaljnoj (neagregiranoj) osnovi, nisu inače dostupni javnosti pa nije ni nužno ni opravdano objavljivati ih za ove potrebe.

Jednako tako, ne prihvaca se ni prijedlog uključivanja u Odluku detaljnijeg definiranja metodologije izračuna ključeva za alokaciju neizravnih troškova. Takvo propisivanje ne bi bilo proporcionalno svrsi jer su Nacrtom u osnovici obuhvaćeni razni troškovi nastali kao podrška superviziji kreditnih institucija, što znači da bi se podzakonskim propisom trebalo detaljizirati velik broj ključeva raspodjele troškova neovisno o njihovu udjelu u osnovici.

Naime, pri utvrđivanju neizravnih troškova Hrvatska narodna banka na funkciju supervizije kreditnih institucija alocira određeni dio troškova Hrvatske narodne banke koji nije u obuhvatu izravnih troškova. Pri toj alokaciji Hrvatska narodna banka upotrebljava kvantitativne podatke (ključeve) koji su objektivni i usko povezani s pripadajućim troškom.

To konkretno znači da se, primjerice, troškovi povezani s aktivnostima u vezi s informacijskom tehnologijom alociraju prema broju osobnih računala; troškovi čišćenja i održavanja prema broju kvadratnih metara obuhvaćenih jedinica; troškovi službe za upravljanje ljudskim resursima prema prosječnom broju zaposlenika u jedinicama; troškovi pravnih poslova prema procjeni utroška vremena itd.

Prijedlog detaljnijeg objavljivanja vrste troškova koji se uključuju u troškovnu osnovicu prihvata se. Članak 3. stavak 3. u konačnom tekstu propisa glasiti će ovako:

"(3) Hrvatska narodna banka za svaku će referentnu godinu na svojim internetskim stranicama objaviti iznos i strukturu osnovice prema kategorijama iz stavka 1. ovog članka. Pritom će se izravni troškovi raščlaniti ovisno o vrsti troška, a neizravni troškovi prema vrsti podrške pružene superviziji."

Konkretno, dodatna raščlamba u objavi izgledat će na sljedeći način:

Struktura osnovice

1. Izravni troškovi

Troškovi za zaposlenike

Režijski troškovi

Troškovi održavanja mrežnih programa

Ostali administrativni troškovi

Amortizacija materijalne i nematerijalne dugotrajne imovine

Sufinanciranje rada EBA-e

Ostali troškovi

2. Neizravni troškovi

Upravljačka podrška

Komunikacijska i jezična podrška

Podrška u vezi s informacijskom tehnologijom

Podrška u vezi s pravnim poslovima, revizijom i funkcijom usklađenosti

Podrška u vezi s upravljanjem ljudskim resursima

Administrativna i tehnička podrška

3. Prihodi s osnove refundiranja izravnih ili neizravnih troškova

4. Prihodi s osnove usklađenja troškova na ime sufinciranja rada EBA-e

Osnovica (1 + 2 – 3 – 4)

2. Objava fiksnih troškova

2.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Komentar nije povezan ni s jednom konkretnom odredbom koja je upućena na javnu raspravu.

2.b. Komentari u javnoj raspravi

Kako bi kreditne institucije mogle samostalno izračunati naknadu za superviziju, traži se objava iznosa fiksног dijela ukupne naknade.

2.c. Očitovanje

Prijedlog se prihvata.

U članak 5. u konačnom tekstu propisa dodat će se sljedeća odredba:

"Hrvatska narodna banka za svaku će referentnu godinu na svojim internetskim stranicama objaviti ukupni fiksni iznos naknade utvrđen u sklopu izračuna naknade za tu godinu."

II. STRUKTURA I VISINA NAKNADE TE POČETAK PRIMJENE

3. Visina naknade

3.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Komentar nije povezan ni s jednom konkretnom odredbom koja je upućena na javnu raspravu.

3.b. Komentari u javnoj raspravi

a) Rezultati simulacije izračuna naknade za superviziju za 2023. godinu prema novoj regulativi upućuju na znatno povećanje naknade u odnosu na prethodne godine, što kreditnim institucijama stvara znatan dodatni trošak.

Traži se da HNB razmotri smanjenje toga utjecaja, uzimajući u obzir i činjenicu da je dio supervizorskih nadležnosti HNB-a prenesen na zajedničke supervizijske timove (JST-ove) u sklopu Jedinstvenoga nadzornog mehanizma (SSM-a).

b) S obzirom na to da je Načrtom znatno povećan iznos naknade za superviziju, traži se razmatranje postupnog povećanja postotka neizravnih troškova koji se alociraju kreditnim institucijama.

3.c. Očitovanje

Prijedlozi se ne prihvaćaju.

Prenošenje dijela supervizijskih nadležnosti na Europsku središnju banku (u nastavku teksta: ESB) ne utječe na činjenicu da HNB ima troškove supervizije. Istimemo kako su ulaskom HNB-a u Jedinstveni nadzorni mehanizam zaposlenici supervizije postali članovi Zajedničkih nadzornih timova koji nadziru značajne nadzirane grupe u EU-u. Ovom naknadom HNB nadoknađuje svoje troškove supervizije, a ESB svojom naknadom nadoknađuje svoje troškove.

Zbog proširenja troškovne osnovice zaista dolazi do povećanja naknade u apsolutnom iznosu, no to je samo zato što HNB za razliku od ESB-a dosad nije nadoknađivao neizravne troškove supervizije. Drugim riječima, ta je naknada i dosad mogla biti veća. Sama činjenica da je HNB svojom odlukom dosad isključivao neizravne troškove pri nadoknađivanju ukupnih troškova supervizije ne može biti argument za njihovo postupno uključivanje.

Napominje se da istovjetnu praksu – nadoknađivanje i izravnih i neizravnih troškova supervizije – primjenjuje i Europska središnja banka.

Osim toga, relativno gledano, ne bi trebalo doći do bitnog povećanja odnosa ukupne naknade i ukupne dobiti kreditnih institucija u relevantnoj godini. U 2021. udio naplaćene naknade u ukupnoj dobiti kreditnih institucija na kraju te godine iznosio je 1,0%, a u 2022. godini 1,1%. Na osnovi projiciranih podataka, tj. svodenjem polugodišnje dobiti na godišnju razinu, očekuje se da bi udio za 2023. godinu također iznosio 1,1%.

4. Prijenos naknade na podređene članice

4.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Komentar nije povezan ni s jednom konkretnom odredbom koja je upućena na javnu raspravu.

4.b. Komentari u javnoj raspravi

S obzirom na to da se naknada računa na konsolidiranoj osnovi, traži se uključivanje odredbe kojom se daje mogućnost matičnim kreditnim institucijama da troškove naknade za superviziju alociraju na članice svoje grupe.

4.c. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaca.

Matična kreditna institucija može donijeti odluku da naknadu za superviziju na odgovarajući način raspodijeli na sve članice svoje grupe kreditnih institucija, koje sudjeluju u konsolidiranom iznosu imovine i konsolidiranom iznosu ukupne izloženosti rizicima. To uređenje isključivo je unutargrupni aranžman, o čemu se odluka donosi unutar određene grupe kreditnih institucija.

5. Početak primjene

5.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Prijelazne odredbe

Članak 10.

Za potrebe prve primjene ove Odluke, radi naplate naknade u 2023. godini, primjenjuju se sljedeći datumi:

- pri izračunu naknade Hrvatska narodna banka neće uzeti u obzir eventualne ispravke podatka o imovini i/ili ukupnoj izloženosti rizicima obveznika dostavljene nakon 31. srpnja 2023. (članak 7. stavak 4. Odluke)
- Hrvatska narodna banka ispostaviti će obveznicima plaćanja do 15. listopada 2023. račune na osnovi kojih su dužni platiti naknadu za superviziju za 2023. godinu kao godinu obračuna (članak 9. stavak 2. Odluke)
- obveznici su dužni uplatiti naknadu za superviziju za 2023. godinu kao godinu obračuna do 15. studenoga 2023. (članak 10. stavak 1. Odluke).

Stupanje na snagu

Članak 11.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

5.b. Komentari u javnoj raspravi

S obzirom na to da je Nacrt objavljen u trećem tromjesečju 2023. godine, da se predviđa stupanje na snagu u posljednjem tromjesečju 2023. godine i da rezultira znatnim povećanjem naknada koje kreditne institucije nisu predviđele u svojim planovima, traži se odgoda početka primjene Odluke za 2024. godinu.

5.c. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaca. HNB je naknadu za superviziju dužan naplatiti svake godine, u skladu s člankom 200. Zakona o kreditnim institucijama. Ako bi se početak primjene pomaknuo na 2024. godinu, to bi stvorilo preveliko financijsko opterećenje za kreditne institucije jer će u 2024. godini HNB nadoknaditi troškove koje je snosio pri provođenju supervizije u 2023. godini.